

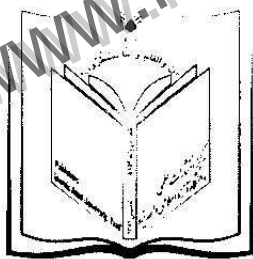
گستره نجات و رستگاری از منظر آموزه‌های اسلامی

مؤلف

حجت الاسلام و المسلمین

دکتر کمال خواجه‌پور بنادکی

(استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی یزد)

سرشناسه	خواجه پور، کمال، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	گستره نجات و رستگاری از منظر آموزه‌های اسلامی / تالیف کمال خواجه پور.
مشخصات نشر	یزد: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، مرکز انتشارات علمی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۶۶ص.
شابک	۶۹۰/۰۰۰ ص: ۲- ۵۶۰۷- ۱۰- ۹۶۴- ۹۷۸
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۵۸- ۲۶۷؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	رستگاری (اسلام)
موضوع	Salvation -- Islam
موضوع	رستگاری
موضوع	رستگاری (اسلام) -- احادیث
موضوع	Salvation -- Islam -- Hadiths
موضوع	رستگاری (اسلام) -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	Salvation -- Islam -- Qur'anic teaching
شناسه افزوده	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، مرکز انتشارات علمی
رده‌بندی کنگره	۱۴۰۰ ۵ گ، ۲/خ ۹، BP ۲۲۵/
رده‌بندی دیوبی	۲۹۷/۴۶۴
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۲۵۲۱

گستره نجات و رستگاری از منظر آموزه‌های اسلامی

- نویسنده: کمال خواجه پور بنادکی
- ناشر: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد
- ناظر چاپ: حمید صادقی
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی
- نوبت چاپ: اول
- شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
- قیمت: ۶۹۰/۰۰۰ ریال
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۵۶۰۷-۲

انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

Email: entesharat_elmi@iauyazd.ac.ir

نشانی: یزد- صفائیه - دانشگاه آزاد اسلامی - انتشارات- ۳۱۸۷۲۳۳۲-۳۸۲۱۴۸۱۳-۳۵

حق چاپ برای انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد محفوظ است

تلفن مرکز پخش: ۳۱۸۷۲۳۳۲-۳۸۲۱۴۸۱۳-۳۵

سخن مؤلف

بحث‌های کلامی و اعتقادی افزون بر فوایدی که در حوزه بینش‌های بشری ایفا می‌کنند، نقشی بنیادی و ریشه‌ای در حوزه عمل دارند. دست یافتن به معرفت تحقیقی و تفصیلی که پاسخ به ندای حقیقی است، همه بر مباحث عقیدتی تکیه زده است؛ و این از آن جهت است که اعتقادات آدمی - به ویژه آن هنگام که در عمق جان رسوب یابد و جامه ایمان بر تن کند - تأثیری ژرف در شئون مختلف حیات او دارند. شناخت آدمی از مسائل اعتقادی همچون شناخت خدا، معاد، جزا و پاداش، عذاب و نجات و برداشت انسان از اوصاف و افعال الهی، در انگیزه‌ها و اهداف، آمال و آرزوها، اندیشه و گفتار و اعمال و رفتار او مؤثر می‌باشد و سمت و سوی خاصی به حیات او می‌بخشد و هویت ویژه‌ای برای او به ارمغان می‌آورد؛ بنابراین گام نهادن در طریق نجات‌شناسی صرفاً کوششی علمی برای پاسخ‌گویی به چند پرسش ذهن جست‌وجوگر نیست، بلکه حرکتی برای گزینش شیوه‌ای خاص از حیات است.

همین‌طور هدایت و ارشاد طالبان حقیقت و یا در هم شکستن مدعیانی که حق و حقیقت را به گونه‌ای دیگر جلو می‌دهند، تبیین و توضیح عقاید حقه‌ای که در دین مقدس اسلام مطرح شده است، تحکیم، تأیید و تثبیت و پاسداری و دفاع از آن‌ها، هر کدام به گونه‌ای به این مباحث مبتنی است.

اهمیت موضوع وقتی دوچندان می‌شود که تتبع، تحقیق و جستجو در موضوعی صورت گیرد که دغدغه‌ی اصلی هر انسانی بوده و هر انسانی به حکم فطرت کمال خواهی در پی به دست آوردن نظریه صائب در آن موضوع می‌باشد، واقعیتی که خواهی‌نخواهی دامن‌گیر همه‌ی افراد آدمی است. آری مسئله نجات، رهایی از رنج و عذاب و رسیدن به مراتب سعادت و رحمت، مسئله‌ای است که هم از لحاظ حس کنج‌کاوانه و فکرت غایت‌اندیشانه‌ی انسان و هم از لحاظ تأثیر عملی و تربیتی بر زندگی او حائز اهمیت است. اعتقاد به اینکه پیروی از هر آیین و دینی می‌تواند انسان را به نجات و رستگاری برساند، حیات عملی انسان را به گونه‌ای تنظیم می‌کند که اعتقاد به ضد آن این‌چنین نیست.

اهمیت و ضرورت بحث هنگامی چند چندان جلوه‌گر می‌شود که در این زمینه

انظار و آراء مختلفی و بعضاً متعارض، فکر و اندیشه انسان را به خود جلب می‌کند. دقت در دو نظریه کاملاً متقابل در باب نجات، یعنی نظریه انحصارگرایانه و نظریه کثرت‌گرایانه شاهد صدقی بر مطلب بیان شده می‌باشد.

علاوه بر آنچه گفته شد تحقیق در موضوع حاضر از آن جهت که مبتنی بر مبانی معرفت‌شناسانه و کلامی خاص و منتهی به نتایج کلامی و اعتقادی و اجتماعی خاص می‌باشد، از جهات مختلف حائز اهمیت است.

دفاع و تبلیغ از حقانیت دین مقدس اسلام در مقابل نظریه کثرت‌گرایانه که مبتنی بر حقانیت عرضی همه‌ی ادیان است و یافتن پاسخ‌هایی محققانه در برابر پرسش‌های اساسی که اذهان پژوهشگران امروزی را در پی گسترش مطالعات درباره ادیان مختلف، به خود مشغول کرده است، از جمله: حقانیت یا عدم حقانیت عرضی ادیان، توسعه یا عدم توسعه مسئله نجات، عاقبت کسانی که به اشکال مختلفی از دین یا مذهب حق پیروی نکرده‌اند و... این همه مرهون بحث در موضوع حاضر است.

کمال خواجه پور بنادکی

دانشگاه آزاد اسلامی بزد

فروردین ۱۴۰۰

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	فصل اول: کلیات
۱۵	مقدمه
۱۶	مفهوم نجات
۱۷	مقایسه مفهوم نجات با مفاهیم مشابه
۲۰	تشکیکی بودن مفهوم نجات
۲۱	مفهوم نجات در ادیان
۲۱	۱- نجات در مسیحیت
۲۹	۲- نجات در یهود
۳۱	۳- نجات در آیین‌های هندو
۳۲	۳-۱- نجات در آیین هندویی (برهمنی)
۳۴	طریقه اعمال
۳۵	طریقه علم
۳۶	طریقه اخلاص
۳۷	۳-۲- نجات در آیین جینی
۳۹	۳-۳- نجات در آیین بودا
۴۲	۳-۴- نجات در آیین سیک
۴۳	۴- نجات در اسلام
۴۷	فصل دوم: رویکردهای مختلف به گستره نجات و رستگاری
۴۹	گستره نجات و رستگاری در گذر اندیشه‌ها
۵۵	۱- شخصیت‌ها و متفکران غیراسلامی
۵۵	۱-۱- دیدگاه انحصارگرایان
۵۷	۱-۲- دیدگاه شمول‌گرایان
۶۲	۱-۳- دیدگاه کثرت‌گرایان
۷۵	۲- شخصیت‌ها و متفکران اسلامی
۷۵	۲-۱- دیدگاه متکلمان و فقیهان
۷۸	۲-۲- دیدگاه فیلسوفان
۸۸	۲-۳- دیدگاه عارفان

فصل سوم: نقد و بررسی رویکردهای مختلف به نجات و رستگاری.....	۹۹
۱- رویکرد انحصارگرایانه.....	۱۰۱
دلائل انحصارگرایان.....	۱۰۲
۱- شناخت حقیقت، شرط نجات و رستگاری.....	۱۰۲
ارزیابی و نقد.....	۱۰۲
۲- آیات و روایات.....	۱۰۳
۱-۲- نجات و رستگاری برای اهل ایمان.....	۱۰۴
ارزیابی و نقد.....	۱۰۴
۲-۲- عذاب برای اهل کفر.....	۱۰۵
ارزیابی و نقد.....	۱۰۶
۲- رویکرد شمول گرایانه.....	۱۰۹
دلیل شمول گرایان.....	۱۱۰
ارزیابی و نقد.....	۱۱۱
۳- رویکرد کثرت گرایانه.....	۱۱۸
مبنای کثرت گرایی.....	۱۱۸
مبنای اول: تجربه دینی.....	۱۱۸
مفهوم و سرشت تجربه دینی.....	۱۱۹
۱- تجربه دینی، نوعی احساس.....	۱۱۹
۲- تجربه دینی، نوعی تجربه‌ی حسی.....	۱۲۰
۳- تجربه دینی، ارائه نوعی تبیین مافوق طبیعی.....	۱۲۲
هسته مشترک تجارب دینی.....	۱۲۳
تجربه دینی و کثرت گرایی نجات.....	۱۲۴
۱- تجربه دینی به مثابه گوهر دینی.....	۱۲۴
ارزیابی و نقد.....	۱۲۶
۲- تنوع تجارب و تحول آفرینی.....	۱۳۷
ارزیابی و نقد.....	۱۴۲
مبنای دوم: نسبیت در مقام فهم.....	۱۴۹
صورت اول: نسبیت فهم حقیقت.....	۱۴۹

نسبیت فهم حقیقت و کثرت گرایی.....	۱۴۹
ارزیابی و نقد.....	۱۵۰
صورت دوم- نسبیت فهم متون.....	۱۵۲
نسبیت فهم متن و کثرت گرایی.....	۱۵۹
ارزیابی و نقد.....	۱۶۱
دلایل کثرت گرایان.....	۱۶۴
۱- تکافوی ادله.....	۱۶۴
ارزیابی و نقد.....	۱۶۶
۲- هدایت گسترده خداوند.....	۱۶۸
ارزیابی و نقد.....	۱۶۹
۳- تکثر تفسیرهای متون دینی.....	۱۷۲
ارزیابی و نقد.....	۱۷۴
۴- ذوبطون بودن کلام الهی.....	۱۷۶
ارزیابی و نقد.....	۱۷۶
۵- آیات.....	۱۷۸
۱-۵ - تعدد صراط مستقیم در آیات.....	۱۷۸
ارزیابی و نقد.....	۱۸۰
۲-۵ - ادیان، ظهورات حقیقت واحدی به نام اسلام.....	۱۸۵
ارزیابی و نقد.....	۱۸۷
۳-۵ - ایمان و عمل صالح شرط رستگاری.....	۱۸۹
ارزیابی و نقد.....	۱۹۰
۴-۵ - کثرت ادیان خواست و اراده خدا.....	۱۹۱
ارزیابی و نقد.....	۱۹۳
۶- ناخالصی امور جهان.....	۱۹۵
ارزیابی و نقد.....	۱۹۷
۷- تفاوت نظرگاه.....	۲۰۰
ارزیابی و نقد.....	۲۰۱
۸- محوریت ایمان و حذف شریعت.....	۲۰۲

.....	آرزوایی و نقد	۲۰۳
.....	فصل چهارم: رویکرد اعتدالی به نجات و رستگاری	۲۰۵
.....	اعتدال‌گرایی در نجات و رستگاری	۲۰۷
.....	دلایل و شواهد نظریه اعتدال‌گرایی	۲۰۸
.....	۱- شواهد قرآنی	۲۰۹
.....	۱-۱- مشروط بودن عذاب به اقامه حجت	۲۰۹
.....	۲-۱- مشروط بودن تکالیف به وسع	۲۱۰
.....	۳-۳- استثناء ورود مستضعف به جهنم	۲۱۲
.....	۲- شواهد روایی	۲۱۹
.....	۱-۲- کفر به معنای جحود و انکار	۲۲۰
.....	۲-۲- استثناء مستضعف و مرجون لامر الله	۲۲۳
.....	۲-۳- معذرت بودن جاهل از روی قصور	۲۲۴
.....	۲-۴- محاسبه اعمال نیکو	۲۲۵
.....	۳- دلایل عقلی بر نجات اکثری	۲۲۶
.....	۳-۱- نظام احسن	۲۲۷
.....	۳-۲- رحمت و اسعه خداوند	۲۲۹
.....	۳-۳- دوری از لزوم عیب در آفرینش	۲۳۰
.....	۳-۴- قبح عقاب بلا بیان	۲۳۲
.....	۳-۵- جزای عادلانه خداوند	۲۳۲
.....	جزای تکوینی و مشکل توسعه دایره نجات	۲۳۶
.....	پاسخ اشکال	۲۳۷
.....	۴- دریافت‌های شهودی	۲۴۰
.....	تقریرهای گوناگون از نظریه عدم خلود	۲۴۷
.....	۱- خروج از جهنم	۲۴۷
.....	۲- خلود نوعی	۲۴۷
.....	۳- تبدیل عذاب به راحتی	۲۴۷
.....	دلایل مخالفان خلود	۲۴۸
.....	۱- ماندگاری فطرت توحیدی در انسان‌ها	۲۴۸

- ۲- رحمت واسعه الهی..... ۲۴۹
- ۳- عدم دوام حرکت قسری..... ۲۴۹
- ملاحظات بر نظریه عدم خلود..... ۲۵۰
- نتیجه گیری..... ۲۵۴
- منابع و مأخذ..... ۲۵۷